

MÖTE

Ort plats tid Mariehamn, Ålands landskapsregering den 27 maj 2021 kl.16.05-17.55

Närvarande Pia Rothberg-Olofsson, ordförande

Christina Johansson-Gammals, vice ordförande

Antonio Salminen, medlem

Jessy Eckerman, medlem

1. MÖTETS ÖPPNANDE

Ordförande Pia Rothberg-Olofsson hälsade de närvarande välkomna och konstaterade att programnämnden var vederbörligen sammankallad och beslutför. Beslöts att Pia Rothberg-Olofsson för protokollet och att Christina Johansson-Gammals justerar protokollet direkt efter mötet.

2. BEHANDLING AV INKOMMEN ANMÄLAN 1.

Programnämnden har den 6 maj mottagit en anmälan av Jannik Svensson vad gäller radioprogrammet "Trosbekännelser" med underrubrik "Analsex - en underskattad njutning" i Ålands Radio den 13 november 2020 (Bilaga1). Programledare var Anna Södhoff och Sofia Enholm samt producent Fredrik Granlund.

Anmälaren hänvisar till att enligt landskapslagstiftning program inte får vara skadliga för barn och att ingen får kränkas i sin rätt. Anmälaren anser att i programmet förekommer flera punkter som kan vara skadliga för barn samt anses vara kränkande.

Man pratar om dvärgar som blir knullade av åsnor utan att ta avstånd från varken användningen av ordet dvärg eller från tidelag; idkande av samlag mellan djur och människa. Ordet dvärg är ett ord som beskriver en person som lider av småvuxenhet. Det klassas idag som mycket kränkande att använda detta ord.

Vidare pratar man i programmet om att stoppa in frukt och grönsaker i analen, man pratar om sexuellt umgänge utomhus (vilket inte på allmän plats är tillåtet enligt lag samt utgör ett riskmoment för barn som kan passera).

Anmälaren noterar att uppsåt nog varit att utbilda, men att syftet faller på att man i programmet luftar fördomar om utsatt grupp samt tillgängliggör information som kan vara skadligt för barn samt ge en snedvriden bild av sex till de ungdomar och barn som lyssnar. Undertecknad noterar att ingenstans står att Ålands Radio har som uppgift att utbilda befolkningen i sex. Sex är något privat som varje individ bör få utforska och information om detta bör till barn och ungdomar i första hand komma från föräldrar samt sexualundervisningen i skolan.

Anmälaren hänvisar till lagstiftningen och uppmanar programnämnden att ta ställning till ovannämnda uttalanden samt även ta ställning till polisanmälning av det tidigare nämnda kränkande uttalandet.

Ålands Radio och TV AB har den 20 maj lämnat ett skriftligt bemötande vad gäller den inkomna anmälan (Bilaga 2).

Ålands Radio hänvisar till att alla medborgare har rätt till yttrandefrihet.

Eftersom det först på senare år äntligen börjat ske en glidning bort från männens dominans av det offentliga samtalet, framför allt när det handlar om medicin och sexualitet, finns det ett stort behov att ge kvinnor utrymme att bidra till debatten- på alla områden men kanske främst där den manliga dominansen och det manliga tolkningsföretäret historiskt varit extra betungande. Rätten att som kvinna få definiera sin egen lust, sin egen sexualitet och sin egen identitet är fundamental.

Trosbekännelser är Ålands Radios försök att i någon mån jämställa debatten. Ämnena är vitt skilda, men den gemensamma nämnaren är att programmet handlar om sexualitet och samlevnad ur ett kvinnligt perspektiv. Programledarna är kontrakterade och avlönade av Ålands Radio och TV och trosbekännelser är en integrerad del av bolagets programutbud. Yttrandefrihet är bara en chimär om den inte praktiseras. Ålands Radios produktioner ska därför ha högt till tak. Journalistik som berör ska vara utmanande och ibland provocerande. Våra berättelser ska ge mer än rapportering och våra värderingar för våra berättande program har stor frihet att utveckla sina program från egna erfarenheter och åsikter. Det finns en stor skilljelinje mellan nyhetsrapportering och allt annat-inklusive samhällsdebatter och satir. Trosbekännelser har många trogna lyssnare och bidrar till att bredda debatten sexualitet och samlevnad att omfatta alla kön. Det finns en snedvriden bild av kvinnlig sexualitet i samhället där kvinnan ofta framställs stereotyp och inte sällan ur ett strikt manligt perspektiv. Ligga med P3 är ett program i Sveriges Radio som på många sätt liknar Trosbekännelser. Humor och satir är viktiga redskap att närma sig många ämnen och programledarna har högt i tak.

Programmet handlar om mänsklig närhet, ömhet och sex. Innehållet har ingen åldersgräns men eftersom publiken befinner sig i åldern 18 och över sänds programmet relativt sent på dygnet - syftet är att tillgängliggöra programmet för en så bred grupp som möjligt.

Enligt 1§2 mom. och 38§ 1 mom. landskapslagen (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet har programnämnden behörighet att granska ett program som förekommer i en radio- och televisionssändning.

Enligt 6§ 1 mom. ovannämnda lag ska den som erhållit tillstånd eller är anmälningsskyldig se till att programmen som sänds i radio- eller televisionssändning är opartiska och sakliga och att ingen kränks i sin rätt. Därvid ska beaktas att en vid yttrande- och informationsfrihet ska råda i radio- och televisionssändningarna och programverksamheten som helhet ska präglas av det demokratiska samhällsskickets grundidéer samt principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Programnämnden konstaterar att höja taket och göra ämnen som är svåra att närma sig tillgängliga för en stor allmänhet med humor och satir ävensom att bredda debatten att omfatta alla kön är viktigt för public service. Riktat sig ett sådant program till en lyssnargrupp över 18 år är det viktigt att programmet sänds relativt sent på dygnet enligt nämnden. Programnämnden konstaterar också att vad som upplevs som kränkande varierar mellan olika generationer och tider.

Programnämnden konstaterar vidare att ett uttalande i ett radioprogram där man talar om dvärgar som blir knullade av åsnor dock inte präglas av principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet. Att tala om dvärg istället för kortvuxen person anses fördomsfullt och att nämna att en sådan person skulle idka tidelag - samlag mellan djur och människa- är förutom att handlingen är olaglig både kränkande och präglas inte av principen om alla människors lika värde och den enskilda människans

värdighet. Att det vid första tillfället nämns som någonting som är tabu mildrar fördomen en aning men sedan återkommer programledarna till samma uttryck utan att nämna att det är något som är tabu.

Enligt 40§ landskapslagen (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet har programnämnden behörighet att tilldela en anmärkning till den som bedriver sändningsverksamhet ifall ett program som har förekommit i en radio- och televisionssändning strider mot lag. Ett beslut om anmärkning ska offentliggöras på åtgärd av den som har tilldelats anmärkningen.

BESLUT

Med hänvisning till det ovan framförda beslutar programnämnden att med stöd av 40§ landskapslagen (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet tilldela en anmärkning åt Ålands Radio och TV Ab, då ett uttalande i programmet Trosbekännelser som sändes av bolaget den 13 november 2020 inte kan anses präglas av principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet enligt 6§1 mom. landskapslagen om radio- och televisionsverksamhet. Ålands Radio och TV har en skyldighet att offentliggöra detta beslut.

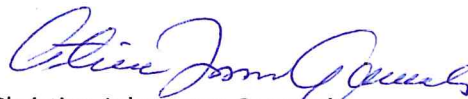
Konstaterades att beslutet fattades enhälligt.

BILAGOR: 1. Jannik Svenssons klagomål av den 6 maj 2021 och 2. Ålands Radio och TV:s bemötande av den 20 maj 2021.

3. BEHANDLING AV ANMÄLAN OM VERKSAMHET 2.

Pia Rothberg-Olofsson
ordförande

Christina Johansson-Gammals
vice ordförande

BESVÄRSHÄNVISNING

Enligt 43§ 1 mom. landskapslagen (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet får ett beslut som programnämnden fattat överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol:

Ålands förvaltningsdomstol

PB 31, Torggatan 16

AX-22100 MARIEHAMN

Besvärstiden är 30 dagar från delfåendet av beslutet. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas.

I besvärsskriften ska uppges

-ändringssökandens namn, yrke, boningsort och postadress

-vilket beslut som överklagas

-vilka ändringar som yrkas i beslutet

-motiveringarna till att beslutet bör ändras.

Besvärsskriften ska undertecknas av ändringssökanden själv eller av den som författat skriften. Om endast den som författat besvärsskriften undertecknar den, ska också hans yrke, boningsort och postadress anges.

Till besvärsskriften ska fogas det beslut som överklagas, i original eller som officiellt bestyrkt kopia.

Besvärshandlingarna ska inlämnas till besvärsmyndigheten före besvärstidens utgång.

Besvärshandlingarna kan även sändas med post eller genom bud, men i så fall på avsändarens eget ansvar. Handlingarna ska lämnas till posten i så god tid att de kommer fram innan besvärstiden går ut.

Enligt lagen om domstolsavgifter (FFS 1455/2015), som trädde i kraft den 1 januari 2016, är rättegångsavgiften i förvaltningsdomstolen 250 euro. Rättegångsavgift tas ut också då förvaltningsdomstolen avvisar besvär utan prövning samt då besvär återtas. Avgift tas inte ut om ändringssökanden har framgång i ärendet.